

ضرورت آموزش و

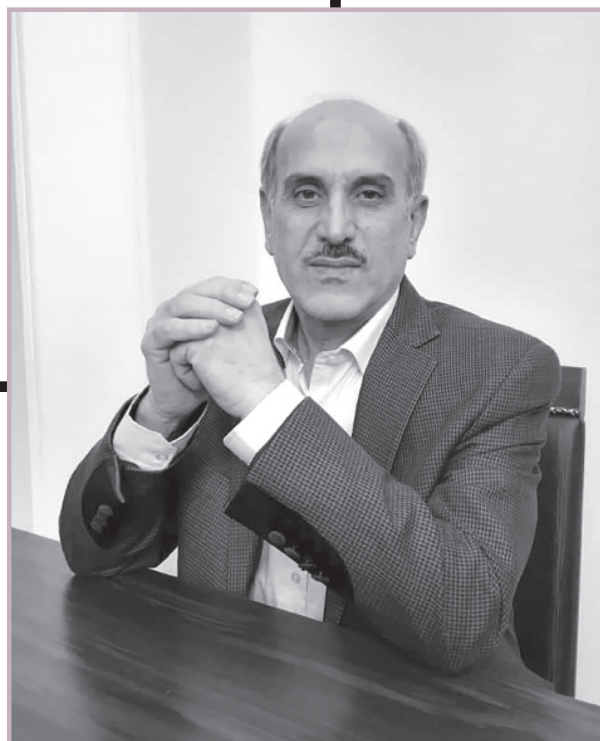
به کارگیری

فناوری اطلاعات

گفتگو با قدرت‌آله اسماعیلی

عضو هیئت عامل و عضو کمیته حسابرسی

کامپیوتری سازمان حسابرسی

سایبر

گسترش به کارگیری فناوری اطلاعات و ارتباطات در محیط کسب و کار، و ضرورت آشنایی حساب‌رسان با پیچیدگی‌های مرتبط با فناوری اطلاعات، از مباحث مطرح یکی دو دهه اخیر بوده است. از مشارکت شما در این گفتگو برای یافتن پاسخ برای پرسش‌های مرتبط با این موضوع، سپاسگزاریم. ابتدا این پرسش را مطرح کنیم که تغییرات سریع فناوری اطلاعات و ارتباطات و تاثیر آن بر الگوهای کسب و کار چه الزاماتی را برای حسابداران حرفه‌ای مطرح می‌سازد؟

اسماعیلی

آموزش مستمر حرفه‌ای حساب‌رسان جهت اطلاع از تغییرات سریع، یک ضرورت اجتناب‌ناپذیر است که انجمن‌های حرفه‌ای بر روی آن تاکید داشته‌اند. در این راستا آموزش اصول کار با کامپیوتر و شبکه‌های کامپیوتری از این قاعده مستثنی نبوده و گسترش سریع کار با شبکه‌های کامپیوتری در فضای کسب و کار، موجب گردیده صاحبکاران تمام اطلاعات خود را با استفاده از شبکه، ثبت و توسط کامپیوتر پردازش و طبقه‌بندی کنند. حساب‌رسان نیز لازم است ضمن آشنایی با سیستمها و شبکه‌های کامپیوتری، تغییرات سریع فناوری اطلاعات و ارتباطات را دنبال و آثار آن بر الگوهای کسب و کار را ارزیابی و بر شناخت آن اهتمام بورزند. عدم همگامی با رشد فزاینده سیستم‌های کامپیوتری، و در وجود انبوهی از تراکنش‌های مالی ناشی از فعالیتهای عملیاتی صاحبکاران، اولاً امکان دسترسی حساب‌رسان به شواهد قابل اتکا را محدود ساخته و ثانیاً

ساختن نرم‌افزارهای لازم جهت ترکیب داده‌ها و نگهداری آنها به صورت یکپارچه می‌تواند تهدیدات را خنثی کند. جهت کاهش ریسک حسابرسی لازم است حساب‌رسان، آموزش لازم را با نرم‌افزارهایی از قبیل **ای‌سی‌ال** (ACL) جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها، **اس‌کیوال سرور** (SQL Server)، هوش مصنوعی و سایر نرم‌افزارهایی که امکان ترکیب داده‌های سازمانی را فراهم می‌کند، داشته باشند.

سپار

حساب‌رسان با خطرات ناشی از فناوری اطلاعات چگونه باید برخورد کنند؟

اسماعیلی

کمتر سازمان یا شرکتی را می‌توان یافت که از نظامهای اطلاعاتی مبتنی بر فناوری اطلاعات استفاده نکرده باشد. بدیهی است استفاده از این سیستمها با مخاطرات جدیدی نیز همراه است. حساب‌رسان باید خطرات بالقوه ناشی از کنترل‌های داخلی موجود در سیستمهای مالی مبتنی بر کامپیوتر را ارزیابی و بر اساس نتایج حاصله، میزان و محدوده رسیدگیهای خود را برنامه‌ریزی کنند.

سپار

استفاده از زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر (ایکس‌بی‌آرال) در حال گسترش است. این موضوع چه اثری بر حساب‌رسان خواهد داشت؟

اسماعیلی

زبان گزارشگری تجاری توسعه‌پذیر (XBRL) توسط سازمان بین‌المللی ایکس‌بی‌آرال (XBRL International) معرفی شده و یک زبان استاندارد و بین‌المللی برای گزارشگری مالی است که با سرعت روزافزون فناوری اطلاعات و ارتباطات و با به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS) ضرورت آن بیشتر احساس شده و موجب افزایش کیفیت و قابلیت فهم اطلاعات خواهد شد. بدیهی است در این شرایط آموزش آن برای حساب‌رسان ضروری است. در کشور ما بازار سرمایه، سرمایه‌گذارانی خوبی را در استفاده از ایکس‌بی‌آرال و **نرم‌افزار ایکس‌بی‌آرال خوان (XBRL Instance Viewer)** انجام داده ولی در سایر بازارها و بخشهای کسب‌وکار پیشرفتی حاصل نشده است.

زمان اجرای عملیات حسابرسی و هزینه‌های آن را نیز افزایش می‌دهد.

سپار

برای آمادگی حساب‌رسان در استفاده از کامپیوتر در حسابرسی چه اقدامی لازم است انجام شود؟

اسماعیلی

در شرایطی که هم‌اکنون صد درصد اطلاعات صاحبکاران از طریق سیستمهای کامپیوتری ثبت و پردازش می‌شود استفاده از کامپیوتر توسط حساب‌رسان نیز گریزناپذیر است. بدیهی است جهت آمادگی حساب‌رسان در استفاده از کامپیوتر، برگزاری دوره‌های آموزشی برای حساب‌رسان و ایجاد اعتماد به نفس در آنها در استفاده از سیستمهای کامپیوتری در کنار به‌کارگیری الگوهای تشویقی و ایجاد انگیزه بسیار ضروری است.

سپار

با توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات و تاثیر آن بر فرایندهای کسب‌وکار، آیا حسابرسی مبتنی بر ریسک کماکان یک رویکرد معتبر است؟

اسماعیلی

همانگونه که مستحضرد، حسابرسی مبتنی بر ریسک در فرایند حسابرسی، برداشت گامهای صحیح در انجام عملیات حسابرسی است و فناوری اطلاعات و ارتباطات ابزارهایی را برای انجام آن فراهم می‌کند که با دقت، کیفیت و سرعت بیشتری انجام شود.

سپار

با توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات، امکان تقلب در کسب‌وکار بالاتر رفته است. به نظر شما حساب‌رسان از چه آموزشهایی باید برخوردار باشند تا با ریسک حسابرسی کمتری مواجه باشند؟

اسماعیلی

جرایم کامپیوتری (Computer Crime) از زمان شروع استفاده از کامپیوتر بسیار مطرح بوده است و هم‌اکنون امکان تقلب را برای برخی از کاربران فراهم می‌کند. با تغییرات سریع فناوری اطلاعات و پیچیده‌تر شدن سیستمهای اطلاعاتی، همچنان زمینه ارتکاب تقلب به صورت پیچیده‌تری وجود دارد. یکی از نقاط ضعف صاحبکاران در پیشگیری از تقلب، پراکنده بودن منابع داده‌ای است. در این شرایط فراهم

برگزاری دوره‌های آموزشی برای حساب‌رسان و ایجاد اعتماد به نفس در آنها در استفاده از سیستم‌های کامپیوتری بسیار ضروری است

نظارت داشته و هرگونه انحراف، تقلب و اشتباه بااهمیت را کشف و گزارش کنند.

سایبر

به‌نظر شما چرا علیرغم رشد چشمگیر و توسعه روزافزون به‌کارگیری فناوری اطلاعات و ارتباطات، ماکتر شاهد استفاده از آن در فرایند حسابرسی توسط حساب‌رسان هستیم؟

اسماعیلی

به‌نظر می‌رسد تخصیص نیافتن منابع کافی در این بخش، به‌طور عمده ناشی از پایین بودن تعرفه خدمات حسابرسی در کشورمان جهت جذب و نگهداشت نیروهای متخصص و علاقه‌مند، یکی از دلایل عمده آن است. همچنین در بخش دولتی، محدودیت‌های قانونی در جذب و استخدام نیز بی‌تاثیر نبوده است. نکته‌ای که در این رابطه باید به آن اشاره کنم این است که در سازمانها و شرکتها، ما شاهد مقاومت صاحبکاران در دسترسی حساب‌رسان به اطلاعات و داده هستیم. مشاوره غلط به مدیران صاحبکار و بی‌توجهی به محدودیت‌های ذکرشده در گزارشهای حسابرسی به‌دلیل نبود امکان دسترسی به اطلاعات و داده، موجب شده است که فناوری اطلاعات و ارتباطات در فرایند حسابرسی کمتر مورد استفاده قرار گیرد.

سایبر

امیدواریم دیدگاه و پیشنهادهای شما مورد توجه مراجع مرتبط به‌ویژه سازمان حسابرسی قرار گیرد.

سایبر

فناوری اطلاعات و ارتباطات چه آثاری بر فرایند گزارشگری مالی داشته است؟ حساب‌رسان درباره اطلاعات مالی استخراج‌شده از پردازشهای الکترونیکی چه رویکردی دارند؟

اسماعیلی

اساساً فناوری اطلاعات و ارتباطات موجب افزایش کیفیت، دقت و سرعت فرایند گزارشگری مالی شده و کاهش هزینه‌ها را نیز به‌دنبال داشته است. اتخاذ تصمیمات به‌هنگام در رسیدن به اهداف هر سازمان و شرکتی با استفاده از مهارت‌های فناوری اطلاعات میسر است. در این خصوص حساب‌رسان بر این موضوع واقف بوده و گزارشهای مالی صادرشده مبتنی بر پردازشهای الکترونیکی را کمتر حاوی اشتباه محاسباتی می‌دانند.

سایبر

مهارت فناوری اطلاعات و ارتباطات تا چه اندازه برای تحلیل داده‌ها اهمیت دارد؟

اسماعیلی

با توسعه و گسترش فعالیت‌های کسب‌وکار و وجود انبوهی از تراکنشهای ناشی از عملیات مالی، بدون استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات، تحلیل داده‌ها به‌راحتی میسر نیست و به‌کارگیری نرم‌افزار مناسب در این خصوص موجب حصول اطمینان از صحت نتایج حاصل از تحلیل داده‌ها خواهد شد.

سایبر

به‌نظر شما داشتن مهارت‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات تا چه حد برای حساب‌رسان ضروری است و به آنها در کشف اشتباه و تقلب کمک می‌کند؟

اسماعیلی

به باور بنده، در قلمرو کسب‌وکار، سود معیار موفقیت است، در حالی‌که در حوزه اخلاق، پایبندی به حقوق عمومی اصل برتر است. پیامدهای تقلب را می‌توان در کاهش اعتماد عمومی و همچنین سرمایه‌گذاران به بازار سرمایه دید. در چنین شرایطی، چگونگی استقرار نظام کنترل‌های داخلی موثر و استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات، در پیشگیری و کشف تقلب اهمیت به‌سزایی دارد. نتیجه آن‌که، آموزش و کسب دانش و مهارت‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات و به‌کارگیری نرم‌افزارهای مرتبط جهت اعتباردهی به اطلاعات مالی توسط حساب‌رسان ضروری است. فناوری اطلاعات و ارتباطات به حساب‌رسان امکان می‌دهد بر تمام فعالیت‌ها و تراکنشهای مالی